YASHIL IQTISODIYOT VA ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISHDA HUQUQIY MEXANIZMLAR

GREEN ECONOMY AND LEGAL MECHANISMS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

ЗЕЛЁНАЯ ЭКОНОМИКА И ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Botirov Behruz G‘ayrat o‘g‘li
TDYU huzuridagi M.S.Vosiqova nomidagi
akademik litsey talabasi

Annotatsiya:*Ushbu maqolada yashil iqtisodiyotni shakllantirish va atrof-muhitni muhofaza qilishda huquqiy mexanizmlarning o‘rni tahlil qilinadi. O‘zbekiston Respublikasida ekologik xavfsizlikni ta’minlash, barqaror rivojlanish va ekologik huquqiy islohotlar bo‘yicha olib borilayotgan tadqiqotlar va amaliyotga alohida e’tibor qaratiladi. Ilmiy ishda xorijiy tajribalar, milliy qonunchilik va monitoring natijalari asosida tahlillar o‘tkazilgan.*

Kalit so‘zlar: *yashil iqtisodiyot, ekologik huquq, barqaror rivojlanish, huquqiy mexanizmlar, atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik monitoring, ekologik soliq, xalqaro tajriba.*

Keywords: *green economy, environmental law, sustainable development, legal mechanisms, environmental protection, ecological monitoring, environmental tax, international experience.*

Ключевые слова: *зелёная экономика, экологическое право, устойчивое развитие, правовые механизмы, охрана окружающей среды, экологический налог, международный опыт.*

KIRISH

Bugungi kunda ekologik muammolar global tus olib, dunyo davlatlari oldida muhim masala sifatida turibdi. O‘zbekiston Respublikasi ham “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini joriy etish orqali ekologik xavfsizlik va barqaror rivojlanishga intilmoqda. Mamlakatimizda ekologik qonunchilikni rivojlantirish va zamonaviy yondashuvlarni qo‘llash borasida muhim islohotlar amalga oshirilmoqda.

ADABIYOTLARNI O‘RGANISH

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 50-moddasi fuqarolarning sog‘lom atrof-muhitda yashash huquqini belgilaydi. Shuningdek, “Ekologik ekspertiza to‘g‘risida”gi Qonun, “Atrof-muhitni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi Qonun va “Yashil iqtisodiyotga o‘tish

strategiyasi” asosida tahlillar o‘tkazildi. Xalqaro miqyosda esa Parij kelishuvi, BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari va Yevropa Ittifoqining ekologik siyosati o‘rganildi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotda komparativ-huquqiy tahlil, statistik monitoring va ekologik-huquqiy baholash metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, xalqaro tajribadan olingan saboqlar asosida O‘zbekistonda yangi huquqiy mexanizmlar taklif etildi.

NATIJALAR

Ekologik qonunchilikni rivojlantirish-O‘zbekiston Respublikasida yashil iqtisodiyotga oid yangi qonunlar qabul qilinib, xalqaro standartlarga moslashtirilmoqda.

Monitoring tizimining kuchaytirilishi-Davlat ekologik nazorati va ekologik jinoyatlarga qarshi kurash bo‘yicha yangi monitoring tizimlari joriy etildi.

Ekologik soliqlar va moliyaviy mexanizmlar-Ekologik soliq tizimi joriy etilib, atrof-muhitni muhofaza qilish loyihalariga mablag‘ yo‘naltirildi.

Xalqaro hamkorlik va tajriba almashish-O‘zbekiston Parij kelishuvi doirasida ekologik loyihalarni rivojlantirish bo‘yicha xalqaro hamkorlikni kengaytirmoqda.

XULOSALAR

Yashil iqtisodiyot va ekologik huquqiy mexanizmlar O‘zbekistonning barqaror rivojlanishi va ekologik xavfsizligini ta’minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Ekologik monitoring, soliq tizimi va xalqaro hamkorlik orqali yashil iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari katta.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 2023-yil.
2. “Atrof-muhitni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi Qonun, 2019-yil.
3. BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDGs), 2030.
4. Parij kelishuvi, 2015-yil.
5. Jahon bankining “Green Economy” hisobotlari, 2023-yil.